

delovanje najširših krogov, na katere se s tem obračamo. Predvsem se to nanaša na posebne časopisne izdaje, letake, lepake, slike, karikature, pesmi, razglednice, razglase, naredbe, zlasti iz obmejnih okrajev in armadnih poveljstev in oblasti v inozemskih listih in brošur političke ali vojaške vsebine, vojna poročila in orise v rokopisu, tudi od nasprotne strani. Za pošiljatve takega materiala bo c. kr. dvorna knjižnica jako hvaležna.

STRANKE V NEMCIJI PO VOJNI.

»Berliner Tageblatt« piše: »Kakor se danes ne more naprej vedeti za izid vojne, tako se tudi ne more reči z gotovostjo, kako se bodo vbodoče grupirale stranke. Vendar pa so znaki, ki kažejo v bodočnost in ki jih ni smeti prezirati. Svobodomiselnih poslanec Kopsch je rekel na nekem predavanju: »Nemčija ne sklene miru, ki ne bi vseboval verjetnosti, da bo trajen. Ko pa pride mir, bo treba celiti rane, ki jih je sekala vojna. Skrb za nje, ki se za nas bore in krvave. Nič razlik več med strankami, ki so se v uri nevarnosti vse pokazale kot narodne. Nobene razlike več po rojstvu in veri! Kri, ki je tam zunaj skupno tekla, daje dobro lepilo v dnevih miru. Vlada se bo morala naučiti zaupanja do ljudstva, kakor je ono zaupno stalo na strani vlade, ter mu dati pravice in svoboščin, ki jih mora imeti, da se uveljavlja.« K tej izjavi pripominja vrtislavska socialdemokratska »Volksmacht« »To so krasne besede, ki jih je izgovoril napredni voditelj o bodoči enakopravnosti strank in o pravicah in svoboščinah, ki naj se dajo ljudstvu. In vsekdar bomo, kakor smo bili od nekaj, pripravljene nastopati z gospodom Kopschem in njegovimi somišljeniki za pravice in svoboščine ljudstva.« — Te pripombe v socialdemokratskem glasilu so značilne za razpoloženje v vrstah socialne demokracije na Nemškem: za kooperacijo z drugimi ali manj sorodnimi strankami.

KAKO IMENUJMO SEDANJO VOJNO?

V Ameriki, ki je daleč onstran od vojne, ki hrumi po Evropi in drugih delih zemlje, imajo dovolj časa za razne razprave o vojni, in tako je tudi neki list razpisal tekmo za svoje čitatelje, in sicer o vprašanju, kako najprimerneje imenujemo sedanjo vojno. Naj navedemo nekatera imena: Evropska vojna, Vojna leta 1914., Vojna trosporazuma, Vojna cesarja Viljema, Slovansko-nemška vojna, Angleško-francosko-rusko-nemška vojna, Vojna evropskih velesil, Veliki konflikt, Vojna, Zadnja vojna. »Allgem. Handelsblatt« pripominja k temu: »Če bi mogli odločevati mi, bi se odločili za zadnje ime.« Berlinski »Vorwärts« pa zaključuje svoje poročilo o tej stvari z besedami: »Mnenje, ki mu gotovo pritrdi vsakdo.« In s tem mnenjem se gotovo strinjamo tudi mi.

KOLIKO ČASA IMAJO SVOJCI VPOKLICANIH PRAVICO DO PODPORE ZA PRESKRBO.

Svojci vpoklicanih dobivajo podporo za preskrbo (če so drugi zakoniti pogoji dani) ves čas, v katerem je vpoklicani zaradi odhoda k vojakom zadržani izvrševati svoj poklic, torej od dneva, ko odrine v vojaško službo in zapusti svoje redno bivališče do vrnitve. Za slučaj, da vpoklicani dezertira ali je sodnijsko obsojen v težek zapor ali še na hujšo kazeno, pa preneha pravica do podpore z dnem, ko je vpoklicani dezertiral, ali ko je postala obsodba pravomočna. Ako je vpoklicani v kakem boju ubit, ali če se ga po kakih bitki pogreša, ali če umrje zaradi poškodbe, ki jo je dobil v vojaški službi, ali zaradi bolezni, preden je bil odpuščen iz vojaške službe, pristojna podpora svojem (če so drugi zakoniti pogoji dani) še nadaljnjih šest mesecev od dneva smrti ali pogrešanja. Za svoje vojnih prostovoljcev veljajo glede preskrbe iste določbe, kakor za svoje one, ki so bili uradno poklicani. — Poučite o tej določbi ljudstvo!

POSEBNE IZKUŠNJE POD OROŽJE VPOKLICANIH KANDIDATOV NA TRGOVSKIH ŠOLAH.

C. kr. koresp. urad objavlja: Naučni minister je izdal komisij za izkušnje učiteljev trgovskih šol podobni odlok, ki je bil izdan ravnateljstvom komisije za izkušnje srednješolskih učiteljev. Tistim učiteljskim kandidatom, ki so pred klavzuro in pred ustnimi izkušnjami in čakajo na vpoklicanje v aktivno vojaško službo z ozirom na črnovojniško prebiranje, se mora na njih prošnja nemudoma dovoliti rok za izkušnjo, da lahko kandidati svojo izkušnjo napravijo še prej, preden nastopijo vojaško službo.

RAZGLAS O DAJANJU POJASNIL O NASLOVIH ZA VOJNO POŠTO.

1. Glavni pogoj za neovirano odpravljanje vseh pošiljatev vojne pošte je, da se navede pravilna (pristojna) številka urada vojne pošte, ki ji pripada adresat. 2. Vsako poveljstvo, vsako vojaško krdelo, vsak zavod ter vsaka posamezna oseba armade v vojni je odkazana uradu vojne pošte z določeno številko. 3. Ako se izpremeni razvrstitev formacij ali ako dobe osebe povelje drugam itd., se seveda večinoma izpremeni tudi pristojna številka urada vojne pošte prizadetih oseb. 4. Da se pošiljačem pošiljatev vojne pošte — ki ne vedo pristojne številke urada vojne pošte, ki ji pripada prejemnik — da prilika v takih primerih pozvedeti pristojno številko urada vojne pošte, je vojno ministrstvo v sporazumu s c. kr. ministrstvom za deželno brambo in s kralj. ogrskim ministrom za deželno brambo ustanovilo naslednje urade za pojasnila, in sicer: a) pri stalnih nadomestnih krdelih vseh čet in zavodov c. in kr. vojske, c. kr. in kr. ogr. deželne brambe ter pri c. kr. črnovojnih okrajnih poveljstvih in kr. ogr. črnovojnih poveljstvih, potem b) pri c. in kr. vojaških poveljstvih v Moravski Ostravi, na Dunaju, v Gradcu, Budimpešti, Požunu, Kaši, Munkaču, Temesvaru, Pragi, Litomericah, Nagyszebeu, Zagrebu, Insbruku, Sarajevu in Mostarju, nadalje c) pri kralj. ogr. distriktnih poveljstvih deželne brambe v Budimpešti, Segedu, Kaši, Požunu, Kološvaru in Zagrebu. 5. Vprašanja o naslovih za vojno pošto je naslavljati načeloma na stalna nadomestna krdelo (to je nadomestni bataljon, nadomestna kompanija, nadomestna baterija, nadomestni eskadron, nadomestni depot) tistega vojaškega krdelo (tistega zavoda), oziroma na tisto črnovojno (okrajno) poveljstvo, k kateremu je ob mobilizaciji odrinil dotičnik, čigar številka urada vojne pošte se zahteva. Ako to iz kateregakoli razloga ni mogoče, je vprašanje nasloviti, ako gre za osebe, ki so uvrščene pri formacijah c. in kr. vojske, c. kr. deželne brambe ali c. kr. črne vojske na bližnje poveljstvo v točki 4 pod b) navedenih vojaških poveljstev, ako gre za osebe, ki so uvrščene pri formacijah kralj. ogr. deželne brambe ali kralj. ogr. črne vojske, pa na bližnje poveljstvo v točki 4 pod c) navedenih distriktnih poveljstev deželne brambe. Povpraševati se sme pri vseh prej imenovanih poveljstvih, krdelih in zavodih samo pismeno in po pošti. Za to je uporabljati frankirane dopisnice z odgovorom. 6. Na dopisnici I (vprašanje) je navesti: a) šaržo in ime tiste osebe, katere naslov za vojno pošto se zahteva; b) vojaško krdelo (to je polk, bataljon, divizija), oziroma zavod, nadalje pododdelek (to je kompanija, eskadron, baterija), pri katerem je uvrščen dotičnik. 7. Na dopisnici II (odgovor) je namestiti naslov tiste osebe, kateri se naj pošlje odgovor. 8. V točki 4 označena vojaška poveljstva, krdelo in zavodi imajo primerno napotilo. Pripomniti pa se mora, da traja precej časa, preden naznani armada v vojni izpremembe v pristojnih številkah urada vojne pošte stalnim nadomestnim krdelom in črnovojnim (okrajnim) poveljstvom za seboj, in zato ni nemogoče, da izjemoma ta ali drugi naznani naslov za vojno pošto že ni več pravičen ob času, ko ga naznani dotično vojaško oblastvo.

MIROVNI PREDLOGI.

Nekateri ameriški in nemški listi so prinesli vest, da hočejo ameriške Zedinjene države meseca januarja staviti vojskujočim se državam nove mirovne predloge.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Tržaško slovensko učiteljsko društvo 25 K; dram. predstava komunalnega učiteljskega slovenske ljudske šole v Škednju 140 K; šolska priredba v Središču 90 K; nadučitelj Ivan Saje v Št. Jerneju 10 K; šolsko vodstvo Velika Dolina 17 K; šolsko vodstvo Veliki Podlog 5 K; šolsko vodstvo Veliki trn 57 K; nadučitelj Janko Cvirn v Leskovcu 6 kron 64 v; učitelj Stanislav Legat v Dol. Logatcu 10 K; zbirka učitelja M. Brezovarja v Št. Rupertu 8 K 48 v; šolsko vodstvo Studenec 7 kron 52 v; šolsko vodstvo Kostanjevica 118 kron; šolsko vodstvo Št. Jurij 15 kron 40 v; šolsko vodstvo v Bovcu 80 K; šola v Letušu v Sav. dolini 64 K + 18 K 50 vin. = 82 K 50 v; Mart. Šalamun, nadučitelj pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, nabral 200 K; učiteljsko istotam nabralo za volno 256 K 80 v; učenci in učenke pri Sv. Miklavžu za božičnico vojakom na bojnem polju 64 K; učiteljsko ljudske

šole v Št. Vidu pri Zatični prispevek za december 4 K 26 v; slavnost dne 6. in 8. t. m. v Št. Janžu na Dolenjskem s sodelovanjem učiteljskega in šolske mladine 288 K; Ormoško učiteljsko društvo 10 K; božičnica otroških vrtec C. M. D. v Hrastrniku 66 K 48 v; skupaj 1562 K 08 vin. V zadnji številki izkazanih K 11072:34 Danes izkazanih K 1562:08

Doslej nabranih K 12634:42

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Jan Žižka: Sovražnikov se ne bojte, njih števila ne gtejte!

Vabilo

k občnemu zboru »Učiteljske gospodarske in kreditne zadruga v Celju«, reg. zadruga z om. zavezo, ki se vrši v nedeljo, 17. januarja 1915, ob 11. dop. v združnem lokalu v Celju, Breg 26, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
4. Volitve v načelstvo in nadzorstvo.
5. Slučajnosti.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju,

reg. zadruga z om. zavezo.

Načelnik: Član načelstva:
Lud. Černej. Fran Voglar.

Izboljšanje učiteljskih plač na Češkem.

Praga, 24. decembra 1914.

Češka deželna upravna komisija je sklenila izplačevati učitelstvu že lani dovoljene približke k mesečnim plačam tudi letos, in sicer ne le aktivno službujočim učiteljem, temveč tudi vsem onim, ki se nahajajo pod orožjem. V ta namen je zvišala upravna komisija deželne doklade za 10%. — Ta čin deželne upravne komisije je toliko bolj vreden pohvale, ker tudi Češka čuti vso pezo vojnega stanja. Toda vzlic temu neče pozabiti svojega učiteljskega, da tako dokaže, kako umeva in ceni njega kulturno delo!

Izgovori.

(Konec.)

Alkoholizem, morala in zločini.

Omenil sem že, da v pijanosti manjka kritike razuma, pogleda na posledice in ozirov na družbo. Popolnoma dobro pravi ljudstvo, da »se poživini«, »podivja« Profesor Baer navaja v svoji statistiki o alkoholizmu, da je bilo leta 1878. od vseh kazencev v nemški državi 42% pijancev, in do 77 vseh zločinov proti osebi, npravnosti in državni oblasti se je izvršilo v pijanosti. Statistike drugih držav kažejo, da je do 80% obsojenih zaradi zločina težke telesne poškodbe, uboja, razbojniških umorov, nasilstva, požiga, zločinov proti npravnosti bilo vdanih pijančevanju. Na mednarodnem kongresu na Dunaju je referiral prof. dr. Löffler o 1600 sodnih slučajih in povedal, da je po kroničnem alkoholizmu bilo prav malo soje-

Matere, ki imajo svoje otroke rade, jim dajo za okrepljeno dobroga mleka s Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo.

Kathreinerjeva se po slovenskem Kathreinerjevam načinu pripravila iz najboljšega sladu in je že 23 let zdravniško priznana krepična pijača.

Pri nakupu se mora vedno izrecno zahtevati priznana Kathreinerjeva v zaprtih zavojih s sliko špalske Kneippa.

ZBIRKA VOJNE LITERATURE ZA C. KR. DVORNO KNJIŽNICO.

C. kr. dvorna knjižnica je zasnovala zbirko sedanje vojne se tikajoče literature. Zlasti bi rada zbrala kot zodovinski material bodočnosti tiskovine, ki se ne nahajajo v knjigotrštvu. To podjetje pa more popolnoma uspeti samo, ako dobi imenovani cesarski zavod podporo in so-